ROLUL ȘI EFICIENȚA METODEI EXERCIȚIULUI ÎN PREDAREA LIMBII ROMÂNE MEDICINIȘTILOR STRĂINI

CZU: 378.091.31:811.135.1`243`276.6:61 https://doi.org/10.59295/msdl2025.22

Ina DRIGA,

doctor în filologie, lector universitar

Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

Abstract

The exercise method is one of the most effective and frequently used approaches in the teaching and learning process of Romanian as a foreign language, especially for medical students. These learners need not only a general linguistic foundation but also specific competencies in the medical field that can be quickly applied in real-life situations - such as consultations, medical records, and dialogues with patients and colleagues.

Through exercises, foreign students consolidate grammatical rules, enrich their vocabulary (both general and medical), develop fluency in expression, and form linguistic reflexes. Exercises may be structural (to reinforce correct forms), functional (to apply in concrete contexts), receptive (listening and reading), as well as productive (oral and written expression). Thus, the method meets both cognitive goals (understanding and using the language) and practical ones related to preparing future doctors for professional communication.

Key words: *exercise method, medical vocabulary, oral and written communication, linguistic automatisms, grammar and vocabulary exercises.*

Rezumat

Metoda exercițiului reprezintă una dintre cele mai eficiente și frecvent utilizate metode în procesul de predare-învățare a limbii române ca limbă străină, în special în cazul studenților medicinești. Acești cursanți au nevoie nu doar de o bază lingvistică generală, ci și de competențe specifice domeniului medical, pe care să le poată aplica rapid în contexte reale – consultații, fișe medicale, dialoguri cu pacienții și colegii.

Prin exercițiu, studentul străin consolidează regulile gramaticale, își îmbogățește vocabularul (atât cel uzual, cât și cel medical), dezvoltă fluență în exprimare și își formează reflexe lingvistice. Exercițiile pot fi structurale (pentru fixarea formelor corecte), funcționale (pentru utilizarea în contexte concrete), de receptare (ascultare și citire), dar și de exprimare orală și scrisă. Astfel, metoda răspunde atât obiectivelor cognitive (înțelegerea și utilizarea limbii), cât și celor practice, care țin de pregătirea viitorului medic pentru comunicarea profesională.

Cuvinte-cheie*: metoda exercițiului, vocabular medical, comunicare orală și scrisă, automatism lingvistic, exerciții gramaticale și lexicale.*

Predarea limbii române ca limbă străină pentru studenții internaționali din domeniul medical presupune o abordare metodologică complexă, care să răspundă atât nevoilor lingvistice, cât și celor profesionale ale acestora. În acest context, metoda exercițiului se dovedește a fi un instrument pedagogic deosebit de eficient, permițând formarea unor competențe comunicative adaptate realităților din spitale, clinici și laboratoare.

Lecția constă în realizarea metodică a unor obiective într-un timp definit, folosind conținuturi și mijloace potrivite. (Mărcușanu I; Mărcușanu E.D; Neculai C.D. 2002 : 65)

Lecția este activitatea care necesită participarea concomitentă și obligatorie a profesorului și a studenților. Profesorul are rolul de conducător al procesului învățării iar studenții sunt beneficiarii instruirii; ei îşi însuşesc noţiunile, conceptele, regulile gramaticale, normele de ortografie şi punctuaţie prevăzute de programă.

După precizarea obiectivelor și după analiza resurselor, profesorul elaborează strategia didactică. Într-o lecție, strategia didactică reprezintă modalitatea de combinare a metodelor și mijloacelor de învățământ în scopul atingerii obiectivelor propuse.

Pregătirea unei activități didactice nu înseamnă aplicarea „unui tipar", a unei scheme prestabilite la un conținut anume; proiectarea activității didactice înseamnă anticipare, deci reflecție prealabilă asupra ceea ce ar fi dorit să se întâmple, imaginarea unui scenariu al activității.

Ușurința de a gândi se dezvoltă prin exercițiu repetat de rezolvare a problemelor diverse; îndemânarea și abilitățile practice se dobândesc și ele prin exercițiu […]. (Cerghit 2006 : 244) Prin urmare exersarea continuă, în orice domeniu, are un rol important în consolidarea cunoștințelor, în dezvoltarea aptitudunilor, sporirirea capacităților și prevenirea uitării. Exercițiile constituie o metodă de predare-învățare folosită frecvent în sintaxa propoziției și a frazei, în formarea și consolidarea priceperilor și deprinderilor de a folosi manualele sau culegerile de texte. Exercițiile diferite și complexe, repetate în mod frecvent, duc la eliminarea greșelilor în analiza gramaticală a subiectului și a subordonatei subiective, la formarea unui grad de automatizare în depistarea lor.

Verificarea imediată a studenților, controlul şi autocontrolul reprezintă condiţii esențiale pentru reglarea acţiunii şi obţinerea performanţelor în studierea unei limbi străine și anume a limbii române. Pentru atingerea scopului trebuie pornit de la exerciţii dirijate, conduse pas cu pas de profesor, urmând să se ajungă la exerciţii autodirijate, independente.

Exercițiile au următoarele etape:

- se explică scopul și sarcinile exercițiului folosindu-se cunoștințele teoretice însușite anterior;
- se prezintă o demonstrație;
- medicinștii străini execută în mod independent exercițiul conform demonstrației. Dacă este cazul, profesorul dă indicații individuale sau pentru

toți studenții, dacă greșesc în bloc. Pentru ca această metodă să fie eficientă este necesar ca exercițiile să respecte programa, particularitățile de vârstă, să aibă un conținut clar și să fie accesibile nivelului de înțelegere al studenților.

Am încercat să alegem cu grijă exerciţiile în funcţie de scopul didactic propus, să le organizăm în raport cu ritmul de lucru al fiecărui student, să le integrăm într-un sistem de exerciţii, să eşalonăm în timp exerciţiile, să corectăm permanent greşelile până la obţinerea performanţelor.

Am folosit atât exerciții orale cât și scrise. Alegerea tipului de exerciții pentru analiza subiectului am făcut-o și în funcție de rezultatele obținute de-a lungul anilor în cariera de profesor. În cazul lucrului în grup, s-au respectat următoarele etape:

- anunţarea procedeului de lucru;
- împărţirea clasei în echipe;
- repartizarea unei sarcini didactice pentru fiecare grupă;
- oferirea de îndrumări privind modul de lucru.

Grupa a conlucrat pentru ca sarcina didactică să fie rezolvată. În încheiere, am analizat rezultatele şi modul în care au conlucrat studenții în cadrul fiecărei grupe. În cadrul activităţilor de muncă independentă şi al temei pentru acasă, am dat exerciţii obligatorii pentru toţi studenții, moderate ca dificultate şi complexitate, şi exerciţii facultative, cu un grad sporit de dificultate şi de complexitate. Profesorul trebuie să aleagă cu grijă exerciţiul în funcţie de scopul didactic propus, să-l organizeze în raport de ritmul de lucru al fiecărui student, să eşaloneze în timp exerciţiile, să corecteze permanent greşelile până la obţinerea performanţelor. Fişele de exerciţii, pe care le folosesc la lecțiile de sistematizare pot avea un grad progresiv de dificultate, prin care se urmăresc consolidarea şi aplicarea noţiunilor, a formulelor, a simbolurilor asimilate.

Obiectivele formative ale metodei exerciţiului, după Vistian Goia, sunt:

– să fixeze cunoştinţele teoretice relativ la un capitol, categorie morfologică, sintactică, ortografică, de punctuaţie etc.;
– să creeze abilităţi de transpunere a acestora în practică;
– să dezvolte deprinderea de muncă independentă a studenților;
– să dezvăluie profesorului eventualele lipsuri în cunoştinţele teoretice ale studenților;
– să stimuleze capacităţile creative ale acestora, făcând pasul de la operaţii mentale la structuri operaţionale;
– să înlăture „uitarea”, tendinţele de interferenţă (confuzia);
– să mijlocească transferul cunoştinţelor morfo-sintactice de la un capitol la altul, de la o structură la alta a fenomenului gramatical. (Goia 2002 : 137)

Procesul educativ în domeniul medical nu se limitează doar la cunoștințele tehnice, ci implică și dobândirea unui limbaj specific, esențial pentru interacțiunile profesionale în cadrul spitalelor, clinicilor sau în cercetare. În acest context, metoda exercițiului joacă

un rol central în dezvoltarea abilităților lingvistice necesare pentru succesul în carierele medicale ale studenților.

Metoda exercițiului oferă următoarele beneficii:

- automatizarea expresiilor medicale frecvente;
- reducerea anxietății lingvistice în fața pacientului;
- pregătirea studenților pentru stagii clinice și examene de limbă;
- posibilitatea de evaluare clară a progresului lingvistic;
- creșterea motivației prin rezultate vizibile.

Această metodă nu doar că ajută la consolidarea vocabularului medical, dar este și un instrument eficient pentru dezvoltarea fluenței în utilizarea limbii române în contexte academice și profesionale.

Metoda exercițiului este clasificată drept o metodă activă, care presupune implicarea directă și continuă a cursantului în procesul de învățare. Ea este eficientă pentru că se bazează pe repetarea conținutului, pe exersarea regulată a structurilor gramaticale și a lexicului specific, precum și pe automatizarea unor deprinderi de comunicare.

Predarea limbii române pentru medicinștii străini se distinge prin:

- necesitatea acumulării rapide a unui vocabular tehnic de specialitate;
- dezvoltarea competenței de interacțiune orală și scrisă în contexte medicale;
- adaptarea exercițiilor la terminologia medicală: boli, simptome, proceduri, părți ale corpului etc.

Metoda exercițiului poate fi aplicată în mod eficient în predarea limbii române medicale prin activități care pun accent pe repetarea și aplicarea practică a cunoștințelor. Acestea sunt organizate astfel încât să reflecte situațiile cu care studenții se vor confrunta pe plan profesional.

În continuare, vom oferi exemple concrete de exerciții aplicate în contexte medicale pe parcursul lecțiilor de limba română și terminologie medicală pentru cursații străini de la anul II, care au deja formate competențe lingvistice pentru nivelul incipient și mediu.

a) Exerciții de formare a vocabularului medical:

Exercițiile de vocabular sunt esențiale pentru formarea competențelor lingvistice medicale. Studenții învață să recunoască și să utilizeze corect cuvinte din terminologia medicală.

La fiecare temă studiată învățăm lexic terminologic nou, de exemplu atunci când trecem la tema *la dermatolog* le propunem studenților să explice sensul termenilor medicali, oferindu-le un model, după care ei continuă să definească și să însușească cuvinte noi din terminologia medicală:

Model: Dermatologie - [gr. *derma* – piele, *logos* – studiu] - ramură a medicinei care studiază pielea și bolile ei.

Alergie – _____

Paraclinic – _____

Unguent – _____ (Chiriac 2017 : 79)

b) Exerciții gramaticale contextualizate:

Atunci când abordăm subiectul gramatical cazurile substantivului le putem propune un asemenea exercițiu: *Elaborați o listă de reguli pentru un mod sănătos de viață. Folosiți substantivele propuse la diferite cazuri: regim, alimentație, sport, odihnă.* (Chiriac 2020 : 39)

c) Simularea interacțiunilor medicale:

Simulările de consultație medicală sunt un alt tip de exercițiu extrem de util pentru studenții medicinişti. În aceste simulări, studenții joacă rolul medicilor sau pacienților într-un cadru controlat. Aceasta nu doar că ajută la dezvoltarea abilităților lingvistice, dar și la perfecționarea abilităților de comunicare în mediul medical.

De exemplu: **Sunteți medic gastrolog: S-a adresat un pacient care prezintă următoarele simptome:** *Indigestie care durează mai mult de o săptămână, arsuri și dureri stomacale, senzație de greață și vomă, senzație anormală de saţietate după masă.* **Explicați care sunt acțiunile medicului.**

Anamneză:	
Examen clinic obiectiv	
Examene paraclinice	
Prescripții medicale	
Recomandări	

(Chiriac 2020 : 145)

d) Exerciții de grup și discuții:

Discuțiile de grup reprezintă un alt tip de exercițiu care permite studenților să își exprime opiniile despre diferite subiecte legate de medicină. În aceste exerciții, studenții sunt încurajați să discute cazuri medicale, să explice proceduri sau să argumenteze despre tratamente.

Exemplu:

Se dă situația: **Pacientul suferă de *dermatită de contact*. Oferiți sfaturi.**

Sugestii pentru pacient	Sugestii pentru medic
Respectați prescripțiile medicului.	Analizați cu atenție rezultatele examenelor paraclinice.

(Chiriac 2017 : 79)

Aceste exerciții ajută studenții să dezvolte un limbaj specific, dar și să își exprime opiniile clare și coerente în cadrul unui mediu profesional.

e) Exerciții de redactare profesională:

În baza informației citite, studenții trebuie să întocmească o fișă personală a pacientului, să ținând cont de următoarele aspecte:

a) Identitatea pacientului: nume, prenume, vârstă, sex, domiciliu, stare civilă, profesie;
b) antecedente personale: bolile copilăriei, vaccinări și datele vaccinării, alergii la polen, praf, medicamente; spitalizări;
c) obiceiuri: exerciții fizice (ocazional, exerciții fizice regulate); diete, consum de cafea, alcool; fumat;
d) acuzele pacientului;
e) examinarea pacientului și stabilirea diagnosticului prezumtiv, examene de laborator;
f) stabilirea diagnosticului final;
g) prescripții medicale și recomandări. (Chiriac 2017 : 97)

În concluzie:

Metoda exercițiului rămâne un pilon fundamental în predarea limbii române pentru medicinștii străini. Eficiența sa rezidă în capacitatea de a transforma cunoștințele teoretice în deprinderi practice, funcționale. Această metodă trebuie folosită în mod sistematic, contextualizat, și adaptat nevoilor reale ale cursanților.

Aplicarea metodei exercițiului este esențială în formarea competențelor lingvistice medicale ale medicinștilor. Prin exerciții de vocabular, simulări de consultație și discuții de grup, studenții sunt capabili să aplice cunoștințele dobândite într-un mod eficient și relevant pentru carierele lor medicale. Metoda exercițiului contribuie nu doar la dezvoltarea competențelor lingvistice, dar și la încrederea studenților în comunicarea medicală și la integrarea lor cu succes în mediul academic și clinic.

Exercițiile repetitive ajută studenții să comunice mai ușor cu pacienții și colegii lor, contribuind la dezvoltarea competenței lor lingvistice. Comunicarea clară este esențială în domeniul medical pentru prevenirea erorilor și crearea unui mediu de încredere. Cu ajutorul exercițiilor, studenții pot învăța rapid să folosească terminologia medicală corectă, esențială pentru diagnosticare și tratament. Exercițiile sunt menite să simuleze

contexte reale de practică medicală, astfel încât studenții să fie pregătiți pentru interacțiuni profesionale autentice.

Bibliografie:

1. Cerghit I. (2006). *Metode de învăţământ*, Iași: Ed. Polirom, ediţia a IV-a, p.244.
2. Chiriac A., Trebeş-Roşca, T., Lopatiuc, A., Driga, I., et. al. (2020). *Limba Română în context medical* (pentru studenții de la Facultatea de Medicină). Chișinău: CEP Medicina.
3. Chiriac, A.**,** Driga, I. et. al. (2017). *Caiet de exerciţii audio*. În baza dialogurilor cu tematică medicală (cu suport audio). Chișinău: CEP Medicina.
4. Goia V. (2002). *Didactica limbii şi literaturii române pentru gimnaziu şi liceu*, Cluj-Napoca: Editura Dacia, p.137.
5. Mărcușanu I., Mărcușanu E.D., Neculai C.D. (2002). *Limba Română. Ghid Metodic*, București: E.D.P, p.65.